

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

 UPPSALA UNIVERSITET

IMK
Akademien för Immaterial-
Marknadsförings- och Konkurrensrätt

 Juridiska
fakulteten

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

**Det processuella vs materiella/
kontextuella förhållningssättet**

Doktorand David Johansson

2016-03-23

 UPPSALA UNIVERSITET

Lagstiftning

Sanktionsdirektivet (2004/48/EG)

Den svenska immaterialrättsliga lagstiftningen

- 54 § upphovsrättslagen
- 8 kap. 4 § varumärkeslagen
- 36 § mönsterskyddslagen
- 58 § patendlagen
- (37 § marknadsföringslagen)

Svensk praxis

(Utländsk lagstiftning och praxis – i första hand som *inspiration*)

 UPPSALA UNIVERSITET

Sanktionsdirektivet (2004/48/EG)

Utdrag ur preambeln

För att rättighetshavaren skall erhålla ersättning för den faktiska skada som har orsakats av ett intrång som har begåtts trots att intrångsgöraren visste eller rimligen borde ha vetat att det utgjorde ett intrång, bör skadeståndet fastställas **med beaktande av alla relevanta aspekter**, såsom rättighetshavarens inkomstförlust, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort och, i förekommande fall, ideell skada som rättighetshavaren har lidit. Om det exempelvis är svårt att fastställa omfattningen av den faktiska skadan, bör skadeståndet i stället kunna fastställas på grundval av faktorer som t.ex. de royalties eller avgifter som skulle ha utgått om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att utnyttja rättigheten. Syftet är inte att införa ett straffliknande skadestånd, utan att införa en möjlighet till ersättning baserad på en objektiv beräkningsgrund som samtidigt beaktar rättighetshavarens kostnader, t.ex. kostnader för identifiering och utredning.

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

 UPPSALA UNIVERSITET

Sanktionsdirektivet (2004/48/EG)

Artikel 13
Skadestånd

1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, efter ansökan från den skadelidande parten, förpliktar den som har begått immaterialrättsintrång och som visste eller rimligen borde ha vetat att han eller hon ågtrade sig åt intrångsgörande verksamhet, att betala ett skadestånd till rättighetshavaren som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som denne har orsakats till följd av intrånget.

När de rättsliga myndigheterna fastställer skadeståndet

a) skall de beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den ödlåbbara vinst som intrångsgöraren har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, såsom ideell skada som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget,

eller

b) kan de, som ett alternativ till a) där så är lämpligt, fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

2. För de fall då en intrångsgörare har begått ett immaterialrättsintrång utan att ha vetat eller rimligen borde ha vetat om det, får medlemsstaterna föreskriva att de rättsliga myndigheterna får förordna om återbetalning av vinst eller betalning av skadestånd som kan vara fastställt i förväg.

 UPPSALA UNIVERSITET

Exempel på skadeståndsstadgande

8 kap. 4 § varumärkeslagen

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. När ersättningens storlek bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på varukännetecknets anseende,
4. ideell skada, och
5. rättighetshavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

 UPPSALA UNIVERSITET

Exempel på traditionella frågor

- Hur ska man göra för att *beräkna* en skada?
- Hur ska man göra för att *värdera* en rättighet?
- Hur bör *beviskraven* se ut?

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

UPPSALA UNIVERSITET

Reflektionspunkter

-Tenderar domstolarna att förlita sig på grundläggande/traditionella antaganden om vad skada och skadestånd (jfr allmän skadeståndsrätt) är? Vilka är fördelarna eller nackdelarna med en sådan grund?

-Används rekvisiten i skadeståndsbestämmelserna som hjälpfaktorer som ska användas för att avtäcka den faktiska skadan – eller ses de snarare som verktyg som ska användas för att bestämma skadeståndet?

UPPSALA UNIVERSITET

Teman

- Skada – Skadestånd
- Skadeberäkning – Ersättningsbestämning
- Ett empiriskt förhållningssätt – Deduktion/induktion/antaganden
- Tradition/dogmer – "Något annat (X)"/"kontextmedvetenhet (?)"
- Bevislättnad beträffande skadan – Beviskrav med annat fokus

---

UPPSALA UNIVERSITET

Analytiskt tillvägagångssätt

Traditionellt förhållningssätt ←   → Förhållningssätt "X"

Kausalitet		Prevention	
Skadeberäkning			
Värderingar	Faktiska kostnader	Obehörig vinst	Bestraffning
Statistik		Hypotetiska kostnader	
Reparation		Skälighetsuppskattningar	
Differensläran (undvika över- och underkompensation)		Helhetsbedömningar	
Bevisning av faktisk skada/bevislättnad		Ersättningsbestämning	

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

 UPPSALA UNIVERSITET

Prop. 2008/09:67 s. 226:

"Begär någon intrång utan uppsåt eller oaktsamhet ska han eller hon [...] utge ersättning för utnyttjandet om och i den mån det är skäligt. Att ersättning för utnyttjandet ska betalas innebär alltså [...] en minimiregel för skadeståndets beräkning. [...] Med skälig ersättning för utnyttjandet avses den licensavgift som borde ha utgått om licens hade upplåtits. Ersättningen utgår även om rättighetshavaren faktiskt inte har lidit förlust till följd av intrånget. [...]"

 UPPSALA UNIVERSITET

35 kap. 5 § rättegångsbalken

Om det är fråga om uppskattning av en inträffad skada och full bevisning om skadan inte alls eller endast med svårighet kan föras, får rätten uppskatta skadan till skäligt belopp. Så får också ske om bevisningen kan antas medföra kostnader eller olägenheter som inte står i rimligt förhållande till skadans storlek och det yrkade skadeståndet avser ett mindre belopp.

 UPPSALA UNIVERSITET

Exempel: NJA 2005 s. 180 (Formsprutarna)

- Uppsattigt intrång av ett mönster.
- Avsaknad av bevisning beträffande uppkommen skada.
- Skadeståndsyckande: 40 000 kr (skälig ersättning) + 95 000 (ersättning för ytterligare skada).

.....

-Målet är att tillsäkra rättighetshavaren **full kompensation**.

-Svårt/omöjligt att lägga fram fullständig bevisning? → Bevislättnad enligt 35 kap. 5 § rättegångsbalken.

-Käranden måste trots allt lägga fram den bevisning som skäligen kan åstadkommas. → **Ingen skälig ersättning och ingen ersättning för ytterligare skada genom bevislättnad.**

-När skadeståndet fastställs ska hänsyn också tas till preventionsintresset och andra än rent ekonomiska omständigheter.

-Syftet med detta är [enbart] att förenkla beräkningen av den ekonomiska skadan (!) → ersättning kan inte utgå om den överskrider den [verkliga] ekonomiska skadan (!) → skadeståndet måste bestämmas med försiktighet (!!!) → **SEK 10 000.**

Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång

UPPSALA UNIVERSITET

Analytiskt tillvägagångssätt

Traditionellt förhållningssätt   Förhållningssätt "X"

←-----→

Kausalitet			(Prevention)
Skadeberäkning			
Värderingar	Faktiska kostnader	Obehörig vinst	Bestraffning
Statistik		Hypotetiska kostnader	
Reparation		Skälighetsuppskattningar	
Differensläran (undvika över- och underkompensation)		Helhetsbedömningar	
Bevisning av faktisk skada/bevislättnad		Ersättningsbestämning	

UPPSALA UNIVERSITET

RB 35:5

Skälig ersättning (/) Ersättning för ytterligare skada

UPPSALA UNIVERSITET

Exempel på skadeståndsstadgande

8 kap. 4 § varumärkeslagen

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala **skälig ersättning för utnyttjandet** av varukännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. När ersättningens storlek bestäms **ska** hänsyn **särskilt** tas till

1. utebliven vinst,
2. **vinst som den som har begått intrånget har gjort,**
3. skada på varukännetecknets **anseende,**
4. **ideell** skada, och
5. rättighetshavarens **intresse av att intrång inte begås.**

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

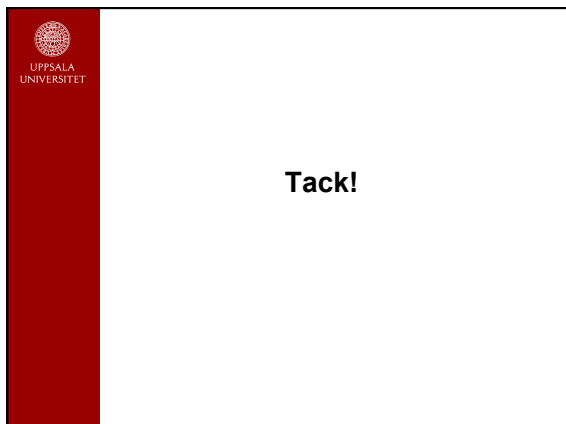

Skada och ersättning vid
immaterialrättsliga intrång
